

Motion till riksdagen 2024/25:2385

av **Jesper Skalberg Karlsson (M)**

Lånpaus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett självavstängningssystem för snabblån och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Överskuldssättning och ekonomisk utsatthet till följd av snabblån har blivit ett allvarligt samhällsproblem i Sverige. Trots tidigare lagstiftningsåtgärder fortsätter många individer, ofta unga, att hamna i svåra skuldfällor på grund av impulsiva lånebeslut och aggressiv marknadsföring från oseriösa kreditgivare.

Tendenserna på snabblånemarknaden drivs av den tekniska utvecklingen. Enkel tillgång till lån över internet har ökat under senare år och bidragit till att skapa osunda konsumtionsmönster. Enligt regeringens bedömning har nära hälften av låntagare med en inkomst under 15 000 kronor före skatt lån hos snabblåneföretagen. Snabblåneföretagens låntagare får också i väsentligt högre grad än bankers låntagare betalningspåminnelser, inkassokrav och skulder hos Kronofogdemyndigheten.

Samtidigt som kraven på snabblåneföretagen ökar (dnr 2024/01078) bör det övervägas om nya mönsterbrytande åtgärder bör införas. Likt spel och betting är ett nöje för många men ett helvete för vissa, är snabblån nödvändigt för några men en förbannelse för andra. Ett självavstängningssystem likt Spelpaus bör därför övervägas.

Med lånpaus skulle konsumentskyddet stärkas och lånemarknaden potentiellt bli mer ansvarsfull. Systemet behöver inte vara väsensskilt från dito på spelmarknaden:

- Individer ges möjlighet att frivilligt stänga av sig från att ta nya snabblån under en vald tidsperiod, exempelvis 6 månader eller tills vidare (minst 12 månader).
- Genom en säker och användarvänlig plattform kan avstängningen registreras centralt, vilket gör det möjligt för alla licensierade kreditgivare att kontrollera avstängningsstatus innan ett lån beviljas.

- Genom att ge individer verktyg att begränsa sin egen låneaktivitet kan risken för ekonomiska problem minskas avsevärt.
- Ett centralt system underlättar för konsumenter att ta kontroll över sin privat-ekonomi utan att behöva kontakta varje enskild kreditgivare.
- Kreditgivare blir delaktiga i att främja en sund lånemarknad och undvika att bidra till överskuldsättning.

Att införa lånpaus kräver givetvis noggrann utredning och samarbete mellan relevanta aktörer som Finansinspektionen, Datainspektionen och Konsumentverket. Viktiga aspekter att inkludera blir bland annat dataskydd, lagstiftning och teknisk plattform.

Genom att införa ett självavstängningssystem för snabblån kan Sverige ta ett viktigt steg mot att förebygga överskuldsättning och motverka skuldfällor, främst hos den unga befolkningen. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)